

Cununa de lauri de la Colibița

Uniunea Scriitorilor din România a organizat ediția din acest an (a VII-a) a Turnirului de Poezie între 10 și 13 mai la Colibița, județul Bistrița-Năsăud. La finele Turnirului – sprijinit de Ministerului Culturii și Identității Naționale, de Consiliul Județean Bistrița-Năsăud și de Biblioteca Județeană „George Coșbuc” din Bistrița – s-a decernat **MARELE PREMIU** „Cununa de lauri de la Colibița” poetului cu cel mai bun punctaj, rezultat al celor mai

Neghină.

A doua echipă (Bacău – Dobrogea – Sud-Est) s-a prezentat la Colibița cu: Ovidiu Genaru, Ion Tudor Iovian, Costel Bunoaica, Paul Sârbu, Cristian Pavel, Andrei Velea. Condiție obligatorie pentru participanți: niciun text să nu fi fost publicat în volum.

Așadar, 12 competitori cu stiluri și discursuri poetice distincte au citit poeme cu scilpiri ce au dat măsura creativității lor, la zi, prin originalitatea și talentul fiecăruia; poeme care au reflectat un segment din stadiul actual al poeziei și care, au avut privilegiul să fie auzite, în premieră, la Colibița.

Întrecerea a fost arbitrată de un juriu alcătuit din: Nicolae Manolescu – copreședinte, Gabriel Chifu – copreședinte, Dan Cristea, Angelo Mitchievici, Adrian Popescu, Alex Ștefănescu, Răzvan Vancu. Membrii juriului au urmărit cu atenție fiecare autor și au acordat note. După prima rundă de lecturi au rămas în concurs jumătate dintre cei invitați, și anume: Mircea Bârsilă și Liviu Capșa – de la Pitești, Ioan Radu Văcărescu – de la Sibiu, Ovidiu Genaru și Ioan Tudor Iovian – de la Bacău, Cristian Pavel – de la Galați. În urma celei de a doua runde, s-au calificat în ultima etapă: Mircea Bârsilă, Ovidiu Genaru și Ioan Radu Văcărescu.

Gazdă și ghid, pe toată durata festivalului, ne-a fost domnul Ioan Pinte. Prin strădania domniei sale am vizitat Casele Memoriale „Liviu Rebreanu” și „George Coșbuc”, Mănăstirea Parva din Reba, precum și punctele de interes turistic și cultural din Bistrița.

Sâmbătă 13 mai 2017, în fața unui numeros public iubitor de poezie, președintele Uniunii Scriitorilor din România, domnul Nicolae Manolescu, a anunțat – în sala „Gavril Scridon” a Bibliotecii Județene „George Coșbuc” din Bistrița – câștigătorul Marelui Premiu **Cununa de lauri de la Colibița** și a înmănat trofeul poetului **Ovidiu Genaru** de la Bacău. De asemenea, din partea publicului s-a acordat și **Premiul de popularitate** poetului **Cristian Pavel** de la Galați. Premiații au încântat auditoriul printr-o scurtă lectură din poemele proprii.

La ediția a VII-a a Turnirului, acumulând același număr de puncte, ambele echipe sunt declarate câștigătoare. În baza regulamentului, anul viitor vor participa trei poeți din echipa Pitești – Sibiu și trei poeți din echipa Bacău – Dobrogea – Sud-Est, într-o singură formațiune. Cea de a doua echipă urmează a se stabili prin tragere la sorți.

În încheiere, doi dintre câștigătorii edițiilor precedente, Gabriel Chifu și Adrian Popescu, au oferit asistenței un recital poetic de excepție.

Participanții la acest eveniment de o impecabilă ținută culturală au lăsat în inima iubitorilor de literatură din Bistrița, partea luminoasă din emoțiile și spiritul poeziei fiecăruia. Și fiecare, după încheierea festivalului, a plecat de aici încărcat de vibrațiile sufletului bun și frumos al bistrițenilor.

Text și foto: ILIE VODĂIAN

Și scriitori (mari) pot fi Cetățeni de onoare, nu-i așa?

Consiliul local al municipiului Petroșani i-a declarat, recent, Cetățeni de onoare pe scriitorii Gabriel Chifu și Liviu Ioan Stoiciu. Inițiatorii proiectului de hotărâre au fost consilierii ALDE dr. Mihai Barbu și ing. Milu Vladislav. Ei au complotat, cu folos, împreună cu scriitorii Ioan Lascu și Dumitru Augustin Doman pentru a-i convinge pe cei doi importanți scriitori români contemporani să accepte această onoare. Gabriel Chifu și Liviu Ioan Stoiciu au fost,

într-o scurtă perioadă a tinereții lor, cetățeni ai Petroșaniului. Chifu a început ca inginer stagiar la o uzină de reparat utilaj minier iar Stoiciu a fost miner la Mina Dâlja. Ulterior s-au dedicat definitiv literaturii și

Petroșaniul, în căutarea unei noi identități, face pași concreți pentru a-și revendica fiii rătăcitori. Primarul Tiberiu Iacob Ridzi a înmănat diplomele care le atestă calitatea de „Cetățeni de onoare ai municipiului Petroșani” odată cu lansarea cărții „39 de scriitori despre... Petroșaniul meu (cartea întâi)”. Tot cu acest prilej s-a desfășurat și masa rotundă intitulată „Cultura Văii Jiului în context național” cu participarea scriitorilor Gabriel Coșoveanu, Ioan Lascu, Dumitru Augustin Doman, Jean Băileșteanu și Doina Popa. Lor li s-au alăturat și scriitorii Văii Jiului: Mihai Barbu, Marian Boboc, Ciprian Bolog, Valeriu Butulescu, Ion Hirghiduş și Dumitru Velea. Primarul Tiberiu Iacob Ridzi le-a înmănat tuturor o diplomă de mulțumire pentru „nesomnul de-a trăi în România” și pentru că prin ceea ce scriu și ceea ce promovează în domeniul cultural urmează, neștiut, îndemnul unei poete din Vale care spune că „Am să-mi pun și gloanțe în condei/ Neîncetat să țintesc hârtia/ Să văd de ce-i rușine dacă vrei să zici:/ Eu sunt un scriitor din Romania!”

MIHAI BARBU

Eveniment cultural Întâlnire de spirit

La fine de mai, în Biblioteca „Dinicu Golescu”, a județului nostru. Cristian Bădiliță, amfitrion invitat. Cărturar înveterat, mereu mai preocupat de ce este valoros în cultura lumii din veac până azi. Mereu cu ochii prin manuscrise și tomuri. Constant cu gândul la oamenii mari ai planetei. Reflexiv necurmat, doldora de informații nu lăndemâna oricui și cugetări numa’ una ș-una. Doritor, tot timpu’, de mărturisiri și istorisiri. Purtător transmitător de idei selecte. Dornic multe-a spune, de nu te mai saturi ascultând la el...

Așa e-ntotdeauna și eu casc urechile plin de interes. Dă minții lumină și sufletului hrană în mod consistent și inteligent. La-ntâlnirea asta veni cu poze și cărți. Vorbind cu nesaț, cam vreo două ore, despre Eliade și despre Baudelaire. Doi semeni d-ai noștri care n-au trăit degeaba pe acest pământ. I-a cercetat apăsător și relată avântat. Nu ține discurs savant, dar e total captivant. De fiecă dată ai de învățat și pleci către casă sigur mai bogat...

Păcat că actualii culturnici și potențaii locali lipsiră en gros. La ei, doar materia(lu) contând. Pentru mine și alții la fel, fu, însă, prilej de sărbătoare și acumulare. Tavi Sachelarie, meriți mulțămire! Îndesește asemenea fapte bune în a ta parohie, directoare, că de rele suntem sătui!

ADRIAN SIMEANU

„O reclamă insistentă la posturile de radio”

■ Ironia: spectacolul unui iluzionist care face să dispară nu numai obiectele, ci și ființa.

■ Două situații cu puțință. a) Cantitatea alcătuiește scenarii, calitatea se biziue pe sine. b) Cantitatea alcătuiește scenarii, calitatea îi face genuflexiuni.

■ Uneori stăpînirea de sine e un fapt pe care ți-l poți apropria. Alteori ai însă simțămîntul că vine de Sus.

■ Un afect care se încălzește de la un alt afect, aidoma unui om aflat la gura sobei în care arde focul.

■ Destinul, într-o perspectivă de gurmând: „Activitatea» destinului se asociază cu gustul – nutritiv – al «porționării» (cf. etimologia grecească «*Moiră*»-«*meros*»). Destinul fiecăruia e «porția» care i-a fost dată, «lotul» lui, hrana care i se atribuie. «Porția» se referă, firește, și la cantitate (cît?), dar și la «rețetă» (ce ingrediente, ce dozaj?). Destinul are, cu alte cuvinte, extensie, culoare și gust. E «provizia» cu care plecăm la drum, care «ne ajunge» sau nu, pe care trebuie să contăm, fără iluzia unor «reaprovizionări» acomodante. Destinul livrează energie, dar poate fi și toxic, indigest. Poate fi un «prea mult» sau «un prea puțin». Poate «să ne placă» sau nu, să ne satisfacă lăcomia sau, dimpotrivă, să o inhibe sau să o isterizeze. Mîncăm – existențial – atît cît avem. Ne «mîncăm» soarta, care, la rîndul ei, ne mîncîncă» (Andrei Pleșu).

■ Să fericim peștii. Memoria lor nu durează decît cîteva secunde.

■ Cuvinte care, de teama eșecului unei formulări, ți se împrăștie în minte, fug în toate direcțiile, aidoma unor insecte cînd simt o primejdie.

■ Zile în care scrii fără să scrii de fapt, ca și cum ai trage o barcă pe uscat.

■ O reclamă insistentă la posturile de radio: „Nu acordăm credite pentru dresarea lăcustelor, nici pentru gîdilarea crocodililor, nici pentru machierea broaștelor. Dar pentru toate celelalte acordăm credite fără bătaie de cap la Credit”. Chiar la toate?

■ Chipeș, instruit, monden, cu indenegabile dexterități ale verbului, întîlnind pretutindeni uși deschise, înregistrînd succese pe scenă și nu numai. Curtenitor, ironic, pimpant, spiritual, arogant, agil, cinic, Fortuna pare a-i fi pus mîna pe creștet. Graseiază din răsfaț. Dar în rest? Vanitatea îl împinge spre spectacolul unei extrovertiri provocatoare, aproape fără pauze. Confiscat de rolul pe care-l joacă în viață, celelalte le interpretează cu o secretă lehamite. Din nefericire, firea de poseur nu-i îngăduie sacrificiul de care are nevoie creația (se vrea pe deasupra poet și pictor). Un maimuțoi al perfecțiunii.

■ Din ce în ce mai mică diferența între a fi învingător și a fi învins.

■ „Cine vrea să vadă cu proprii ochi vasul Titanic, scufundat în urmă cu peste un veac, despre care s-au făcut numeroase filme, își poate împlini visul. Trebuie doar să achite 105.129 de dolari. Compania de turism Blue Marble Private, cu sediul la Londra, organizează excursii pe epava vasului Titanic, naufragiat în urmă cu 105 ani, care zace la circa 4.000 de metri adîncime pe fundul Oceanului Atlantic. Vasul din adîncuri, descoperit abia la 1 septembrie 1985 de o expediție franco-americană condusă de Robert Ballard, a fost vizitat pînă acum de exploratori, cercetători, realizatori de filme și aventurieri. (...) Expedițiile la rămășițele Titanicului vor începe anul viitor, în luna mai” (Click, 2017).

■ Dezamăgirile de care ai parte nu sunt totdeauna scutite de o secretă contribuție a ta, de un paradoxal impuls volițional. Bat încotro le împingi tu.

■ Nu pot scrie decît cu dificultate într-un apartament mai curînd întunecos, împresurat din toate părțile de ziduri înalte, incorporînd acele apartamente identice, numite de Mircea Eliade „cutii de locuit”. Am nevoie măcar de-o singură fereastră care dă spre cer. Dar, în Amarul Tîrg, n-o am.

■ Cea mai mare scoică de pe planetă este tridacna, din Marea Barieră de corali, avînd pînă la 1,5 m. lungime și 300 kg. greutate. Pescarii filipinezi o denumesc „carapacea morții”, deoarece poate reteza cu valvele ei piciorul sau brațul unui om.

■ Sufletul stă în bătaia solarității divine. Umbra sa: amintirea.

■ Un remediu simplu al anxietății. Recunoaște cu franchețe ce nu stă în puterile tale să faci și efectul nu va întîrzia. Te vei simți dintr-odată descătușat. A. E.: „Dar dacă tocmai ceea ce poți face îți va returna anxietatea? Și încă într-o formă mai gravă. Văd că taci”.

■ Poți iubi o femeie care nu te iubește, însă nu-L poți iubi pe Dumnezeu fără un răspuns al iubirii Sale, Dumnezeu fiind însăși iubirea. Iubirea ta ce se propagă în iubirea Sa și iubirea Sa ce se propagă în iubirea ta.

■ „Dumnezeu este mai mare decît inima noastră; dar, adăpostindu-L pe Dumnezeu, inima noastră poate fi mai mare decît ea însăși” (Monseniorul Ghika).

■ „Talentul este trăgătorul care atinge o țintă pe care ceilalți nu o pot atinge; geniul e cel care atinge o țintă pe care ceilalți nici măcar nu o văd” (Schopenhauer).

■ Credem că ne facem iluzii, dar iluziile decisive încă nu s-au născut. Ne așteaptă pe noi cei impudic de reali.

■ Chinezii socotesc că un ten bronzat reprezintă un semn de sărăcie.

■ O evidență străbătută de cîteva nori calmi, aidoma cerului senin pe care-l privesc acum deasupra pădurii, nori care n-o prejudiciază. Uneori o umanizează.

■ „Ce ziceți de această idee de restaurant, unde să mergeți să cinați dezbrăcați, la lumina lumînărilor și să mîncăți feluri bio, gătite fără electricitate, gaz sau foc? Sebastian Lyall, care a deschis un astfel de loc pentru nudiști la Londra, intenționează să facă unul și la Paris. La Londra, un meniu costă între 46 și 70 de euro, și pe lista de așteptare s-au înscris deja 46.000 de doritori” (Dilema veche, 2016).

■ A. E.: „Inteligența? Nu o dată un set de platitudini care au ambiția mereu cabrată de-a se autodepăși. N-ar fi mai bine să cauți un mijloc mai modest pentru a te afirma?”.

■ Imaginarul: starea de risc a realului, asemenea unor numere de acrobație primejdioase.

■ Iulie 2015. Olivia de Havilland a împlinit un secol de viață. Care vasăzică făptura sa trupească a devenit ea însăși istorie. Frumoasa Melanie din **Pe aripile vîntului**, unul din cele mai vizionate filme din toate timpurile, realizat în 1939, trăiește între umbrele celorlalți protagoniști ai acestuia care au avut vieți mult mai scurte. Clark Gable a trăit numai 59 de ani, Vivien Leigh, 64 de ani, Leslie Howard, 50 de ani. Aflăm că Olivia de Havilland, domiciliată acum la Paris, posedă încă o înfățișare impecabilă, arătînd cu cîteva decenii mai tînără.

■ Într-un număr omagial închinat lui Petru Creția al revistei **Dilema veche** (nr. 688/2017), Gabriel Liiceanu scrie următoarele: „Omul acesta, care era capabil să coboare în viață cît mai jos, pentru a fi sigur că nu are să-i scape nici unul dintre abisurile ei de abjecții”. „avea nevoie să bată pe treapta cea mai de jos a căderii”, „nu-i frecventase în mod sistematic pe filosofi. Și totuși cîndva, într-o altă viață, îi citise și pe ei”, „mîntea copios”, „Cînd îi dădea pe față minciunile nu se supăra, nici nu bătea în retragere, ci lua minciuna dovedită ca un punct de plecare către o minciună nouă”. Culpabilizări dintre cele mai grave, vorbe contondente cum o măciucă. E drept, sunt contracarate de aprecieri favorabile, dar... Cum ar putea fi oare ele motivate pentru cititorul de rînd, care pînă una-alta rămîne consternat?

■ „Pantocratul sufletelor i-a spus astfel într-o zi arhegetului său de-al doilea: «Să iei aminte că un copil a început să se afle prin preajma puterii noastre, înspre grădinile de răsaduri și altoiuri,

dar nu-și află locul. Lasă-l să nu și-l afle, dar, fără a-l lua anume în seamă ca și cînd n-ar fi primit rînduiala grijii noastre, vegheați asupra lui tu și cîteva slujitori, în numele meu și cu dragostea lui cuvenită, nu mai multă și nici mai puțină. Este de cinstit obîrșia, e năraș fără să fie dîrz și sperios fără să fie rău. Este ales, dar nu este chemat. Să fie lăsat, spre întremare și curățire, să trăiască și să uite, să crească și să cugete, să priceapă și să nu priceapă, dar să ia aminte la prea lesnea zăbavă în timpii sorociți și să se știe pe el însuși ca străin întru cele ale sale și ca pribeag în lăcașul lui, ca părăsit în umbra darului nostru. În mare taină să-i fie date ajutorul și călăuzirea și, cu preaușoara, nevăzuta mîna a rangului tău, acele feluri de sfinte băuturi ce par că nu sunt, iar tu bine le știi. Astfel să taci, și mirungerea să nu o uiți, la ceasul ei»” (Petru Creția).

■ Micile comodități ale traiului zilnic, mici capitulări în fața a ceea ce încă nu s-a ivit.

■ Să cugeți sau să plutești, să scrii sau să-ți aduci aminte, iată dilemele tale de mai fiecare ceas, cărora te convingi cu timpul că nici nu ar fi bine să le pui capăt.

■ În poezie, obiectele sunt de fapt antropomorfe.

■ „«Posteritatea are mai multă nevoie de pîine decît de prăjituri», a spus Sainte- Beuve, care, de altfel, a rămas toată viața lui un brutar” (Proust).

■ „Îl cheamă Ragnar, Coco Ragnar, are cinci ani și este de departe cel mai deștept specimen din neamul păsăresc. Cunoaște trei limbi străine și poate înjura ca la ușa cortului ore în șir fără să se plictisească și fără să se încurce! (...) Papagalul gri african sau Jako, cum i se mai spune, este originar, așa cum indică și numele, taman din pădurile Africii. De acolo se trag și bunicii lui Coco, însă el e născut-crescut în captivitate, în Europa. A trăit un pic în Grecia, după care s-a mutat, cu colivie cu tot, în România, pe lângă București. A nimerit într-o familie mixtă, de români și greci, în care se vorbește, culmea, mai mult limba engleză. (...) Prețul (...) doar 2.500 de lei, adică aproximativ 550 de euro, în condițiile în care exemplare din această specie se vînd în petshopuri cu peste 1.000 de euro” (Click, 2017).

■ Să nu uit: versurile romanței adorate odinioară, **Zaraza**, de sorginte sud-americană, le datorăm lui Ion Pribeagu.

■ A. E.: „Cartea aceasta are un merit de netăgăduit: un semidictism subtil”.

■ „Îi citesc pe Confucius, Lao Zi, Buddha (același lucru îl pot spune despre Evanghelie) și văd alături de idei profunde, închegate într-o doctrină, afirmații stranii, care sunt fie întîmplătoare, fie alterate. Și tocmai de aceste idei și maxime stranii, uneori contradictorii, au nevoie cei care acuză doctrina. Nu pot insista destul asupra acestui fapt. Orice om are momente de slăbiciune și spune prostii, iar ele sunt notate și apoi lumea ține cont de ele ca și cum ar avea cea mai mare autoritate” (Tolstoi).

■ Nespun ne înspăimîntă Nimicul, dar acesta nu e decît cabinetul de lucru al lui Dumnezeu care își continuă Creația. Un Nimic care nu e așa-zicînd consubstanțial cu Dumnezeu, reprezentînd doar un mediu intim al Său.

■ „Dacă Dumnezeu nu există, atunci greșelile noastre sunt de neispășit” (Simone de Beauvoir).

■ Descoperă cu dezinvoltura pe care i-a dezvoltat-o singurătatea lucrurile care sunt, cu ajutorul celor care nu sunt.

■ Întregului îi place să se reconstituie mai curînd din umilele sale fărîmituri decît ținînd seama de grandoarea proiectului său.

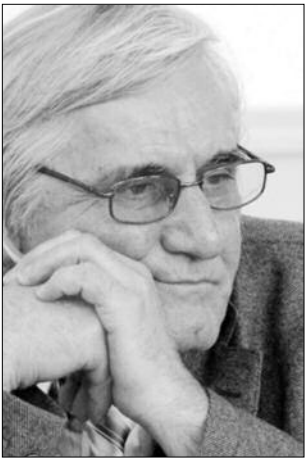
■ A. E.: „Vorbă de papițoi actual: «am lecturat»”.

■ Dacă s-a întîmplat să scrii cu spor ziua precedentă, te simți precum după un ospăt copios. Masa rămîne plină de resturi de mîncare sleite, dar și de altele care ar mai putea fi păstrate la rigoare. După o ușoară șovăire (e încă nițel mahmură), ființa scriptică decide că e potrivit a se hrăni cu ele dimineată.

(continuare în pag. 5)

Poți iubi o femeie care nu te iubește, însă nu-L poți iubi pe Dumnezeu fără un răspuns al iubirii Sale, Dumnezeu fiind însăși iubirea. Iubirea ta ce se propagă în iubirea Sa și iubirea Sa ce se propagă în iubirea ta.

Nicolae Oprea

Nicolae Oprea

Cronica literară

Din momentul mișcării revoluționare din decembrie '89, poetul Călin Vlasie – unul dintre întemeietorii Cenaclului de Luni – și-a (re)descoperit vocația de jurnalist fervent, ancorat fără rezerve în realitatea regeneratoare. Motivația înclinației spre publicistică este explicată într-o tabletă din martie 1990 prin aspirația spre statutul scriitorului complet: „Un scriitor care nu se poate exprima și direct, în limbajul ziaristic, e un scriitor pe jumătate paralizat, incomplet. Dacă scriitorul român, mă refer la cel din epoca postbelică, l-a învidiat vreodată pe Eminescu, singurul motiv a fost posibilitatea poetului nostru național de a se fi exprimat în toate limbajele scrise. Nu va repeta nimeni destinele dumnezeului nostru spiritual, dar va avea șansa de acum înainte să fie din nou un scriitor complet. Înainte de realitatea imaginației stă realitatea concretă, viața noastră cea de toate zilele, rapidă ca un tren în mișcare, frumoasă și urâtă, morală și imorală, veselă și tristă, chiar dramatică, schimbătoare și inertă.” Adăugând într-o scrisoare deschisă către Bedros Horasangian pe tema *complexului de literatură*, publicată în prima revistă a generației optzeciste, *Contrapunct*: „În realitate, un scriitor poate fi un gazetar adevărat numai în măsura în care rămâne un scriitor adevărat, adică înzestrat cu subiectivitate și psihologică, dar și estetică. Dacă vrei, faptul că scriitorul român (re)devenind în sfârșit scriitor complet!) scrie acum gazetărie e un test, testul autenticității artei sale, care nu a apărut la un semn în 22 decembrie 1989.”

Verva publicistică n-a durat, însă, decât 2-3 ani, întrucât tânărul scriitor de atunci, spirit mobil și pragmatic prin structura sa, a fost captat de concretizarea proiectelor sale editoriale. Începând cu înființarea Editurii Calende – în scopul autofinanțării revistei cu același nume, unde ne-am cheltuit romantismul revoluționar -, urmată de conturarea unei edituri private, denumită orgolios Editura Vlasie, pe fundamentul căreia se naște Paralela 45, condusă cu fermitate spre vârful piramidei editoriale. După mai bine de un sfert de secol, poetul se hotărăște să publice într-o carte cu titlu sugestiv (și incisiv), *Strategia de a moșteni nebuni cinstiți sau ridicarea la putere* (Ed. Paralela 45, 2016), articolele publicate, cele mai multe, în revistele *Contrapunct*, *Argeș* și *Calende*, în anii 1990-'92. În fapt, ele au fost reunite într-un volum de regretatul Gheorghe Crăciun încă din 1998, volum amânat editorial din motive pe care Călin Vlasie nu le explică în *Nota autorului*. Deși Crăciun sublinia în *Cuvânt-înainte* calitățile publicisticii spectaculoase: „Publicistica lui Călin Vlasie e una în buna tradiție a spiritului muntenesc, uzând de mijloacele șarpei și ale pamfletului, ale ironiei și limbajului colocvial.”

Temele articolelor de fond sau ale tabletelor reunite în volum sunt de mare diversitate, în gama largă dintre viața socială și politică: reintegrarea românilor în curentul european prin actul revoluționar (*Demnitatea Europei*), înființarea partidelor naționaliste și reacția de „cetățean turmentat” a alegătorilor (*Partidul lui Gargamel, Eu pen' cine am votat?*), privatizarea superficială (*Specula oficializată?*), finanțarea culturii (*Cultură și subvenție*), moștenirea comunismului (*Strategia de a moșteni nebuni cinstiți*), manifestația din Piața Universității (*Greviștii și mârtoaga troiană*), apel pentru

Poetul pamfletist

restaurarea Bisericii Domnești de la Curtea de Argeș (*S.O.S. Biserica Domnească! Potcoavele unui păianjen, rezemate de pereți*) etc. Într-un limbaj necruțător, pamfletistul taxează, de asemenea, cu ajutorul unor expresii originale, *economia de talcioc* (*Clăbuc de plumb cu preț dublu*), *gogoșa privată* (*a domnului prim-ministru*), *defectul de seră*, *limbajul de cauciuc*, *politopiața Independenței* (sub aceleași titluri).

Cele mai multe dintre luările de poziție se referă, în chip firesc, la starea literaturii, *înainte și după revoluție* (parafrazând un titlu): *Titi ateul și ceilalți, Bișnițarii literaturii, Bișnițari, nu vă lăsați intimidați!, Instituții personale, Ismail*

Barbu și Turnavitu Vadim, Un caz de bișniță editorială, Efectul necontrolat al lichelismului literar ș.a. Pamfletistul satirizează, cu predilecție pe coloratura lexicală aparte, grafomania: „Grafomanii (adică lichelele) au înțeles iute lucrurile lor: că sugând din țuculul ideologic le va miroși gura a flori de busuioc, că extrăgând bani cu tulumba vidanței din buzunarul administrației comuniste vor deveni liber-profesioniști, că publicând o carte în fiecare an vor umple tot spațiul liber al bibliotecilor comunale și sătești, că cu ața decorațiilor își vor putea face hamac în panteonul literelor românești, că cu atâta cantitate de hârtie consumată vor secătui rezervele naționale și mondiale de lemn, paie, stof și trestie pentru o mie de ani, că adică vor stinge cu scuipat orice pâlpâire de viitor din moment ce prezentul, ca și trecutul, fusese păpat de ei.” Școlit, cum se vede, în arta satirei caragialești și a pamfletului arghezian (plus ecouri urmuziene), Călin Vlasie, poetul dublat de pamfletist, apare înzestrat cu sarcasm și ironie, simț caricatural, umor parodic și nelipsita violență verbală demolatoare. Dincolo de atitudinea critică, el propune, cu intuiții pragmatice, și soluții care s-au dovedit viabile în cultură, precum privatizarea în domeniul editorial-tipografic.

Pe lângă valoarea de document istoric al perioadei imediat post-comuniste, de tranziție oarbă spre capitalism, *Strategia de a moșteni nebuni cinstiți sau ridicarea la putere* constituie și o fișă de temperatură a trăirilor poetului din momentul de răscruce. Printre tușeurile polemice, se revelează, cu oarecare rețineri, adâncurile sensibilității poetice, în registru confesiv. Precum în *Laudă limbajului interior*: „Sentimentul că în ultimii zece ani am trăit într-un exil în propriul meu oraș nu mi-a asigurat nici liniște sufletească, nici glorie, nici superioritate. Am avut vocația anonimatului

și nu a disidenței. Nu știu dacă devenind disident aș fi scris o literatură mai bună. Din frică, din lășitate poate, din neîncredere în revoltele personale, din lipsă de vocație politică, am preferat să stau ascuns într-un laborator de sănătate mintală, într-un turn de observație bine camuflat, contrariat pe zi ce trecea că viața mea era prea puțin conformă cu ceea ce credeam în realitate. În ultimii ani abia am putut scrie câteva poezii. Aveam sentimentul înnebunitor că mă mint întâi pe mine, că întreaga mea imaginerie poetică (chiar dacă în totală contradicție cu ortodoxia oficială) este o jignire adusă nenorocitei existențe de zi cu zi. Eram din ce în ce mai iritat de câte ori cineva îmi vorbea despre „scriitorul român”, „literatură”, „uniunea scriitorilor”, „presa literară”. Mă gândeam tot mai intens la moarte, la neșansă istorică, la sinucidere”. Am citat în extenso, fiindcă rareori poetul-publicist mai deschide supapele memoriei afective, îndeobște pentru a evoca începuturile „lunedistilor”, în *Scrisoare întredeschisă, A treia conștiință, Desen cu războinic sau Înainte de Berevoești*.

Întrucât, în ultima vreme, s-au înmulțit informațiile eronate furnizate în confesiuni sau interviuri – și, mai grav, în dicționarele literaturii române -, țin să corectez o afirmație de falsă memorie a autorului din *Nota* sa introductivă: volumul ar cuprinde „articole apărute în câteva publicații, (cele mai multe în „Contrapunct” unde am avut o rubrică săptămânală intitulată PARA(N)TEZE), din decembrie 1989, până la începutul lui 1992.” E adevărat, multe dintre articole au apărut sub genericul *Para(n)teze*, dar rubrica respectivă a fost inaugurată în revista *Argeș* (n. 4/ 1990) și va fi continuată în *Calende* – după ce am schimbat denumirea revistei, la propunerea lui Miron Cordun -, cu pauze din ce în ce mai mari, până în ianuarie 1992. Nici măcar *Revistele literare și noul oportunism*, care încheie volumul de publicistică nu a apărut în *Contrapunct*, cum se menționează, ci în *Calende* (nr. 1/ 1992, p. 4).

Biblioraftul cronicarului:

Dumitru Chioaru, *Ars orphica*, Ed. Limes, Cluj, 2017

Ionuț Caragea, *Mesaj către ultimul om de pe pământ*, Ed. Fides, Iași, 2017; *Umbră lucidă*, Ed. Fides, Iași, 2016

Octavian Doclin, *Baletul de noapte*, pref. Marcel Pop-Corniș, Ed. Gordian, Timișoara, 2015

Alexandru Mărchidan, *33 de cuvinte pentru Luiza și alte câteva poeme*, Ed. Tiparg, Pitești, 2017

Teofil Răchițeanu, *Somn de voevod*, Ed. Scriptor, Cluj-Napoca, 2015; *Amintiri în zigzag, Marin Iancu în dialog cu Teofil Răchițeanu*, Ed. Scriptor, Cluj-Napoca, 2016

Florica Bud, *Bărbatul care mi-a ucis sufletul într-o joi*, roman, ed. revizuită, Ed. eLiteratura, București, 2016

Marin Ioniță, *Călare pe vânt*, Ed. Tiparg, Pitești, 2017

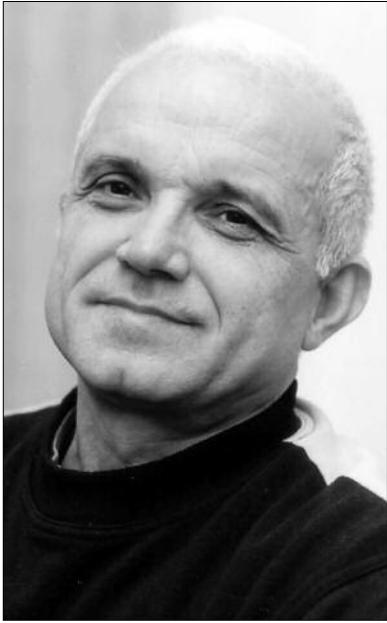
Savian Mur, *Eu, agenția mea de știri (antiroman)*, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2017

Niculae Ionel, *Alte exerciții de admirație*, note de lectură, Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2017

Ion Simuț, *Literaturile române postbelice*, Ed. Școala Ardeleană, Cluj-Napoca, 2017

Școlit, cum se vede, în arta satirei caragialești și a pamfletului arghezian (plus ecouri urmuziene), Călin Vlasie, poetul dublat de pamfletist, apare înzestrat cu sarcasm și ironie, simț caricatural, umor parodic și nelipsita violență verbală demolatoare.

Liviu Ioan Stoiciu

A trecut cu bine și a 37-a ediție a Festivalului Internațional de Literatură „Tudor Arghezi” (care îl are ca președinte de onoare pe N. Manolescu; la această ediție, copreședinți ai juriului au fost câștigătorii Premiului național de literatură Opera Omnia „Tudor Arghezi” de anul trecut — Alex Ștefănescu și LIS), la Tg. Jiu și la Tg. Cărbunești (25 - 28 mai, organizator de top Ion Cepoi, director CJCPCT Gorj, prin Consiliul Județean Gorj). Eu am sosit sâmbătă, 27 mai la Tg. Jiu (trezit de la ora 5 la București) și am participat la recitalul poetic de la Teatrul Dramatic „Elvira Godeanu” (moderat de Horia Gârbea și Ion Cepoi), programat de la ora 10; seara s-au lansat două albume de lux „Tudor Arghezi - 11 poezii” (poezii traduse în Israel și Bulgaria). Duminică, 28 mai s-a făcut deplasarea la Tg. Cărbunești, localitatea de baștină a lui Tudor Arghezi (apropo, s-a stabilit aici, la Tg. Cărbunești, la casa sa, maestrul Gheorghe Grigurcu, cu 7 câini în ogradă, un câine de rasă în casă, cu care iese la plimbare, și cu 12 pisici). Neplăcut impresionat, constat la începerea festivității de premiere că mi-am uitat „textul Laudatio” pe care trebuia să-l citesc (vreau să spun textul scris, că așa fi putut să-l țin și oral), la hotel, la Tg. Jiu (la 36 de kilometri distanță; de la Tg. Jiu la Tg. Cărbunești sunt numai comune și șoferul organizatorului Ion Cepoi a mers cu Loganul numai cu 60 de kilometri pe oră și la dus și la întors, o oră în care m-am simțit ca dracul, penibil; eram convins că ratez și finalul festivității de premiere; admirabil însă, președintele Nicolae Manolescu a tras de timp, într-o cuvântare de zile mari, după ce a premiat „pentru promovarea creației argheziene” autori din Liban, Serbia, „Moldova-Maria Pilchin”, Germania, Ucraina, Israel; și cu Premiul Opera Omnia, la secțiunea „scriitori străini”, pe Cylvestre Clancier, Franța și Natalia Azarova, Rusia, conform foii festivalului, *Bilete de papagal* Nr. 25 / 2017; fiecare mulțumind pentru premiere). Premiul Național „Tudor Arghezi” Opera Omnia din acest an (finanțat deUSR, cu o sumă dublată față de anul trecut; Comitetul Director alUSR, reunit la Arad la începutul lunii mai 2017, a hotărât cine sunt premiații) a fost obținut la poezie de Vasile Dan, iar la critică, de Răzvan Voncu (Laudatio, Alex Ștefănescu). Public mai jos intervenția mea, scrisă în 18 mai (e ca o ștafetă, premiații din acest an vor ține Laudatio premiilor din 2018):

Un fel de Laudatio la Vasile Dan

Ne putem iluziona că poezia e și ea o formă de dezvoltare a sufletului, dacă nu sună pretențios. În condițiile în care poeții (artiștii în general, cei

„Arghezi”, a 37-a ediție: de la Tg. Jiu la Tg. Cărbunești

care schimbă statutul experienței estetice) au făcut din mister o putere a sufletului... „Prin mine se vedea totul”, scrie Vasile Dan: „Eram la mijloc între cei de dinainte mea / și cei ce mă urmau”. Prin poezie se vede sufletul? Vasile Dan e cu nici doi ani mai mare decât mine (născut în 8 mai 1948), debutat editorial în 1977 la Editura Facla, premiat la concursul de debut; a publicat o a doua carte de versuri în 1979, e perceput ca șaptezecist sau neomodern (*făcând din metaforă un principiu ordonator*). Compar debutul său cu al meu, normal ar fi fost să fiu și eu șaptezecist, nu numai prin vârstă, debutat editorial în două „Caiete ale debutanților” (la Editura Albatros) apărute în 1978 și 1979 — dar eu am fost premiat la concursul de debut cu o carte care avea să apară în 1980 și să fie considerată optzecistă sau postmodernă (sau a unei antropologii culturale la zi; a relativizării). Vasile Dan a debutat editorial la maturitate, la 29 de ani, contemplativ, eu am debutat la 30 de ani (imatur și la 30 de ani, odată ce scriam, cum scriu și azi, spontan), Vasile Dan a scris în Transilvania (departe de echinoxisti clujeni, dar ridicat în slăvi de ei), eu în Moldova (departe de noii junimiști ieșeni, dar acceptat). Veniți din aceeași lume a *introspecției magice*. Sau din lumea celor care au trezit în ei o conștiință magică, o exprimare poetică misterioasă. Nu știu dacă întrebarea: „E poezia o formă irațională de raportare la concret?” ne apropie sau ne îndepărtează. În ideea că poezia e o *alchimie spirituală*, o esență, un amestec de cuvinte, rațional sau irațional. Las la o parte „textele alchimice” ale optzeciștilor (textualismul fiind acuzat de meșteșug).

În timp, Vasile Dan și-a rafinat stilul intelectual sublimat (volumul „Lentila de contact” a fost premiat deUSR anul trecut; voi cita aici din el, în continuare). Original, îl băntuie trecutul: „Nodul mereu în gât, vocea înecată în esofag. Cânti / trecutul / ce se ivește tot timpul, de oriunde, la orizont”. Tot timpul, „spre clipa ce-a fost, spre ziua de ieri”. E un trecutul eșuat neomodern? „Fiecare zi se întoarce încet înapoi. / Trăiește-mă încă o dată, îmi zice”... Sau vorbim de un proiect neomodern neîmplinit? Punând judecățile (sau prejudecățile) de gust și emoție, estetice, la bătaie. Optzeciștii au discursul cunoașterii mai radical decât șaptezeciștii. Și au alt joc de limbaj. Alt real. Sigur, după Revoluție așteptările normative s-au aplatizat și în poezia noastră. A ieșit la suprafață o mașină de vorbit mai relaxată. E adevărat că motorul întregii cunoașteri se află în afara lumii, în iraționalitatea ei? Oricum, trecutul evocat de Vasile Dan poate fi și un remediu pentru suflet: „Din gât urcă fără sunet câte-un cuvânt vechi / mai vechi decât mine însumi”. Mai vechi? Poate fi *transmutarea sinelui în cuvântul lui Dumnezeu* (Radu Cernătescu), dacă îl credem pe cuvânt. Intrat în „zone de adâncime ale realului”, expresia se transfigurează azi în versurile sale, face caz de realitățile subtile. Depresia și angoasa rămân în urmă dacă te eliberezi de cuvinte, scriind, dacă scade tensiunea metafizică naturală și descoperi astfel „armonia din suflet”. Vasile Dan scrie: „Azi e întoarcerea ceasului înapoi / cu douăzeci și patru de ore, cu o săptămână, cu o lună, / cu un an, cu toți acești ani pe care îi are oricine în buzunarul de la spate”. Asta nu e evaziune a realității? Criticul Nicolae Manolescu o tot repetă, că „fără trecut, viitorul nu există” și că trebuie recucerit tot timpul „paradisul literar”. Se referă

Poemul de colecție

Gheorghe Mocuța

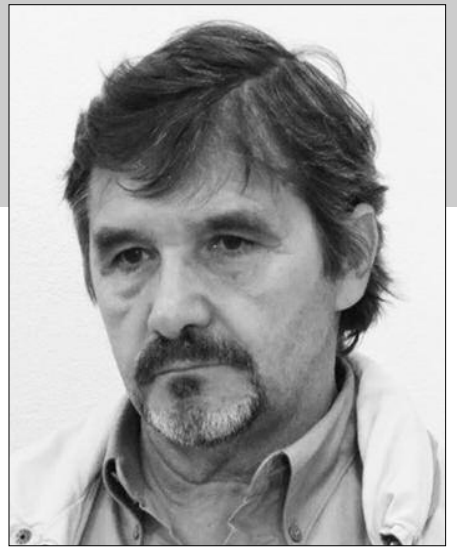
ultima filă

ce poet aş fi fost într-o țară străină
să mă pierd printre oameni
să mușc din țărână
ce poet aş fi fost ce mișto
braț la braț cu Verlaine și Rimbaud
sau cu Gainsbourg
Brassens Reggiani
prin bistrourile din Saint-Denis
copil teribil rebel fără hotar
un SDF de lux în Bateau Lavoir.
ce poet aş fi fost
ce extaz
ce desfrâu
dacă-mi țineam melancolia-n frâu.

Dar așa pe pământul promis dintre Criș
și Carpați
voi rămâne cu voi osândiților frați.

dar așa în văzduh între Mureș și Crișuri
am rămas ciocârlanul dintre miriști și visuri.

nici corb pe arătură nici porumbel flămând
doar oarba ciocârlie și cântecul ei frânt.

la o stare a *sufletului gânditor*, care e în afara timpului; o poezie a meditației? În paradis e cutia de rezonanță a literaturii? Bun, să recucerim „paradisul literar”, dar unde e? Vasile Dan își încheie volumul pomenit cu: „precum morții îngropați în cer, în Tibet / dați la vulturi”. O fi acolo „paradisul literar”, în ceruri, în trecut? Acolo sunt cititorii / receptorii ideali de poezie (cei care au criteriu de detectare a valorii infailibil), în acel paradis ce trebuie recucerit? Am citat dintr-un poem al lui Vasile Dan, care începe cu: „Sunt, știu, un poet sceptic. / Nu-mi fac absolut nici o iluzie / cu poezia mea. / Numărul celor care o vor citi nu mă obsedează deloc. / Nici tirajul vândut al cărții noi de poeme... / Ele (poemele) sunt afacerea mea subterană. Ascunsă. Incestuoasă. / Știu doar eu că le scriu. / Iar acest lucru scapă întâmplător / spre cititor. De cele mai multe ori / prea târziu pentru mine. Sau fără să știu”... Potențial, cititorul ideal poate participa la textul poetic, dacă dă un sens al lui la cele citite; cu câți mai mulți cititori de poezie, cu atât mai multe stratificări de sensuri, nu contează că se epuizează misterul. Noii poeți adevărați apăruiți (pradă excesului de timp; că e o continuitate în poezia de limbă română remarcabilă) reîmprospătează de la sine, natural, „tainele de dincolo de rațiune”, ei vor da o *nouă viață misterelelor acestei arte*. Nu e așa? Există și „paradoxul viitorului anterior” (Jean-Francois Lyotard) care dă de gol această reîmprospătare a tainelor, a *reconcilierii sensibilului*... Altfel, pentru mine rămâne admirabilă poziția criticii românești de vârf, azi, de a aduce în prim-plan și a onora cu premii naționale poeți de seama lui Vasile Dan, o personalitate discretă, rafinată, cu simțul excepției.

4 iunie 2017. BV

„O reclamă insistentă la posturile de radio”

(urmare din pag. 3)

■ Numele proprii, cele atât de atracțioase pentru tine încă din copilărie, au un statut special. Sunt aidoma unei limbi pe care o stăpânești și care, concomitent, îți rămâne străină. Utilizând-o, îți dai seama de masa uriașă de vocabule, de fapt de imensa lor majoritate la care n-ai încă acces, la care nu vei putea avea acces pe deplin niciodată. Cum ar veni, o limbă pururi în stare născindă.

■ Cuvintele pe care Beaumarchais le-a înscris pe zgarda cățelușei sale: „Mă numesc Caprice, iar domnul de Beaumarchais îmi aparține”.

■ Diversitatea: o formă a oboselii spiritului. Religiiile, sistemele, ideologiile constituie maniere temerare de a-l revigora, nu fără riscuri.

■ Când/cum îmbătrânim. Cu grație, Andrei Pleșu mărturisea: „Nu le trece prin cap că am 66 de ani, că poate, în puținul timp care mi-a mai rămas, sper încă să duc la bun sfârșit câteva

proiecte personale, că am inevitabile căderi de energie, că am dreptul să-mi administrez ziua, săptămâna, lunile, anul ținând cont de prioritățile proprii. Or, mi se cere insistent, lacrimogen uneori, răstit alteori, să mă înham mereu la proiectele altora, să port războaiele altora, să fiu un instrument util în proiecte de carieră ale altora”. Cu strângere de inimă mă gândesc dacă un literat cu 15 ani mai în vîrstă decît avea A. P. cînd a așternut aceste cuvinte ar putea dobîndi dreptul de-a le contrasemna...

Ne putem iluziona că poezia e și ea o formă de dezvoltare a sufletului, dacă nu sună pretențios. În condițiile în care poeții (artiștii în general, cei care schimbă statutul experienței estetice) au făcut din mister o putere a sufletului... „Prin mine se vedea totul”, scrie Vasile Dan: „Eram la mijloc între cei de dinainte mea / și cei ce mă urmau”.

litere

Toate fostele
mele iubite
s-au umplut
de copii

Toate coșurile
din lume care
mă știu
scriitor

s-au umplut
de hârtii

dintr-acolo
vin

și mă
ghemuiesc
laolată cu
șerpii

și cu ei mă
sărut apăsă
pe gură

și cu ei
mă-mplinesc
de venin

centrul vechi

asta nu e viață, ai dreptate!
doar cu silabe furate
bâlbâite pe ascuns
cu mers pe vârfuri cu pasul piticului
cu frânghii de păpușar trase tremurând
în teatrul absurd pe care-l trăiesc.

asta nu e viață
să-ți lungesc zi de zi
veneile și arterele prin care
curg spre tine pe ocolite
să cânt în pauze
când ies la cumpărături, să ud florile
să duc gunoiul
când toc ardeii și scriu la film
mai pe urmă, furios și iute.

asta e viață de emigrant
într-o tabără din sud
de unde sun când am semnal
când am cartelă cu minute și
mese calde și duș imaginar
într-o lume pe care
am renunțat să o vizitez.

asta e o viață de clovn obosit
de jurnalist turnat în plumb
ce trăiește din speck, ca o redacție
încăpățânată să iasă
cu tipărituri curajoase pe piept, în zori.

nu e drept să te țin strâns
în curentul meu alternativ
în care dau, inconștient, sonorul
la minim și la maxim,
în salba mea de hidrocentrale
unde apele năpustesc și se retrag.

nu, nu e viață
turnul meu de control din care
gestionez nesăbuit laolaltă
planoare parapante
baloane cu aer cald și
avioane cu reacție

toate întrebările mele despre
frumos, adevăr și viitor
se strâng într-o sârmă ghimpată
în garduri de iederă și plante carnivore
și cum fug înafară,
cum mă rănesc fără leac.

Nu e viață să mă aștepti
Pentru tine, doar pentru tine.

nu am încredere să te duc
în Centrul Vechi fiindcă acolo
aproape totul e șubred și stă să cadă
fiindcă Centrul Vechi sunt eu
fiindcă am o bulină roșie pe trup
cât soarele la asfințit.

pinacotecă

Tot mă zoresc
Să te invit în living la mine

Living – adică într-o sufragerie
Într-o existență a mea în care
Am grijă de pești și în care
Mă întrec cu ei la vorbă.

Nu pot să te primesc fiindcă
Am tapet peste tot cu palmele ei fiindcă
Amprentele ei au trecut din pahare în vin
Și pentru că fiecare pernă e plină
Cu puful aripilor cu care
A zburat de la mine.

Fiindcă baia e plină de sămânța mea
Neîncolțită și întinsă pe prosoape
Fiindcă ouăle de la micul dejun
Sunt ca ochii mei în tigaie
Trași din orbite după ea.

Fiindcă ea a rămas în balcon
Ca un gaz lacrimogen
Împrăștiat de niște jandarmi responsabili
Plânși și ei, dar cu lacrimi din ochi
Nu cu unele din palme și din tălpi,
Ca plânsul meu din rădăcini.

Fiindcă nu am cum să o scot din pereți
Decât cu șpaclul și foarfeca ce ești
Decât din încheieturi, cu descântece și
medicină

ca pe un reumatism,
Ca pe o spondilită anchilopoetică.

Nu pot să te invit în living, la mine
Fiindcă aici e un șantier infernal.

Fiindcă nu mai am pe rafturi pisici la pândă
Pitici iubitori de baschet
Pioleți și corzi de ascensiune
Munți de cafea rășnită sub tălpi.

Fiindcă sunt ca o pinacotecă:
Zic cei mai mulți că au văzut
Cum se îmbățișează unele pe altele,
Tablourile în mine.

Cum pornește căldura din senin când apar
suflete în trecere,
Cum fantomele voastre, ea și tu
Plecați în fiecare noapte
La cumpărături pentru mine.

Copii și hârtii

Toate fostele mele iubite s-au umplut de copii
Toate coșurile din lume care mă știu scriitor
s-au umplut de hârtii

dintr-acolo vin
și mă ghemuiesc laolată cu șerpii
și cu ei mă sărut apăsă pe gură
și cu ei mă-mplinesc de venin

toate semnele de circulație arată
obligatoriu spre mine
ronduri de flori cu cedează

cu frunze nervoase
și vin obosit în pahare
și pete uitate de crâncen tanin

toate fostele mele iubite s-au umplut de copii
toate coșurile din lume care mă știu scriitor
s-au umplut de hârtii.

am jurat să te acopăr
de fericire

dar n-am gasit decât un pled
o foaie
de cort o frunză de ceapă
o pleoapă
decât o plapumă de albuș ca omleta
decât degetele mele albe și tremurânde
întinse-n cuțit ca brânza aceea -
brânza feta

am jurat să te acopăr de fericire
dar eu m-am învățit abia de-o umbrelă
de pelerine și de burlane
n-am găsit decât să etanșez
toate ferestrele prin care
toți plouă peste tine dorințe
bucăți mincinoase
de satin și dantelă

am jurat să te acopăr de fericire
dar nu știu să trag după mine decât
câte-un zmeu
câte-un oblon
câte o ușă întredeschisă
nu știu decât să-mping de zăvoare

dar tu ești fericită deja
doar ce te văd grăbită cum te ridici
cum îmi faci semne să mă apropii
ca și când ai dirija
un cor de copii
sau șapte fanfare

te descos

Descos un sac cu trupul tău
Într-o tăcere lungă și rece
Pe masă, la morga în care te-ai nimerit
După ce ai murit pentru mine.

Mă uit la tine și tac
Descos partea cu capul tău
Cu părul nelămurit de creștere
Cu nasul luat mereu la purtare
Și gâtul de pasăre, antrenată să plutească.

Mă uit să înțeleg cum ai murit
Pentru mine

Magda Grigore

În numele poemului
(21 de game)

Aer, apă, foc și pământ
ascunse, în afara limitelor formei,
în trupul omenesc.
În doar 21 de game – o plasmă subtilă,
o înțelegere nedeslușită cu Dumnezeu.
O idee, un sens, o rugăciune,
sunetul dintâi fără finitudine,
cuvântul dat eternității pentru noi.
21 de game de mister
turnat în fiecare vas de lut.
21 de game, o adiere, o mișcare din aripa
îngerului
(care a fost mereu prin preajmă *înainte să-
l vezi*)
sau grele ca niște corpuri meteorice, în
cădere,
pe care întunericul din lut nu reușește
să le consume în întregime.

Un ochi de lumină
închis în temnița trupului.

Chiar dacă timpul se va face cald și uscat
și vor fi ploi de stele –
chiar dacă ne este frică de moarte
și fiecare dintre noi trebuie să plece într-o
zi
spre marile distanțe
... cele 21 de game plutesc lin deasupra
mărilor;
noi nu o să ne amintim și nu o să înțelegem
cum a putut să locuiască aici *sufletul*
(atât de ușor, ca o lăcustă călătoare!),
21 de game însuflețite, pline de viață;
cum a plecat și unde s-a dus
cum a cântat, a iubit, a visat,
cum a purtat prin noi
taina prafului de stele.

Cum s-a adunat toată deznădejdea mea
Să te strângă de gât
Să nu mai zici nimic,
să dispari într-o ramă aproximativă,
Biodegradabilă.

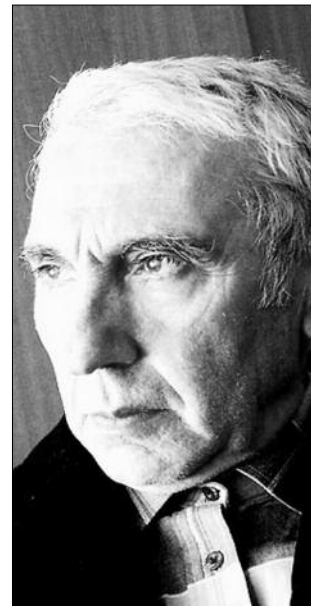
Număr toate marginile fericirii
atinse de tine
cu degetele cu labiile, cu buzele, cu mâinile.

Te-am condamnat și te-am urât
Te-am dus până peste himalaya
Să-ți iau oxigenul, sus, peste crevase.
Am fost șerpar și am căzut Și am murit
înaintea ta.

Și acum, ca de la mort la mort,
te descos, să aflu de la tine, țeapănă
Cum ai știut tu să trăiești
într-o buclă repetabilă de minciună.

Să înțeleg cum am reușit eu
Să te împăiez
Cu paiele din ieslea nașterii mele
Cu șoptele magilor
Care mi-au tot cântat de leagăn.

Îți scot firele din toate
brazdele tale de carne
Și tremur ca de parkinson
Când iau în căuș liniștea ta definitivă
Pe care o beau o torn o împrăștii
Cu care mă înmiresmez, sigur pe mine
Cu care mă știu îmbălsămat, să nu mă stric
Să fac frumos în jur
Ziua, noaptea, prin anotimpuri.

Răsăriți pe colinele inimii

Ce poate fi dacă nu un împrumut oferit – pe viață – de astrul portocaliu din proxima vecinătate, ori un condor visând la nesfârșit zborul său peste însoritele culmi ale acestei lumi? Ori izbânda oricărei semințe de a germina în solul cald și umed dintr-o grădină, așa cum și eu – cred că nu din întâmplare – am izbândit, într-o anume primăvară, să vin la lumină. Sau primele reflexii ale răsăritului purtate de zbuciumatele valuri în dimineața rece a nașterii Afroditei în îndepărtata vechime: ecoul primului strigăt îndelungat al ei se mai aude și azi dacă ascuți tăcerea timpului curgând printre ruine.

Pe tine, grănicer al sufletului, te întreb în șoapte: ai simțit vreodată respirația grăbită a arbuștilor răsăriți pe colinele inimii mele în gărzile tale, lungi și obositoare, din fiecare noapte?

Tratat de alianță

Până în această clipă, prin care curge țărâna și nisipul, n-am spus la nimeni că nu m-am înțeles cu întunericul.

De nici un fel nu am putut să-l înțeleg și - ca măsuri de apărare - am încheiat tratat de alianță cu norii, cu candelă, cu lumânări, cu lămpi și felinare.

Am cumpărat destulă ceară de albine și uleiuri volatile de finic, și petrol lampant, și seu: să fie pregătite toate, absolut toate, când pe aleile sufletului meu se vor stinge lămpile iluminatului public.

Un surâs nedeslușit

Când am deschis ușa salonului, am fost întâmpinat de un surâs nedeslușit care mi-a zis: iată, aici sunt specialiștii care m-au pregătit să trec ușor prin tăișul bisturiului, aici am înțeles corect de ce vântul spulberă nisipul, de ce, în cele din urmă, ne prinde culoarea pustiului.

Am pus pe pat buchetul de flori și am aprins o lumină. Apoi, cu sufletul sufletului meu ne-am plimbat prin grădină ținându-l strâns de mână ore întregi. Ore întregi până când, pe cer, *Rarița* a început să răscolească prin imperiul lui *Orion* stăpânit în regatul de mijloc de cei trei regi.

Atunci, abia atunci ne-am despărțit la fel cum se desparte fumul de foc.

Scrisoare către Berenice

La fiecare început de toamnă toți brazil din vestitul burg sunt îndemnați să devină stâlpi de susținere pentru amurg. Te aștept să vii, te-aștept cu vinul rubiniu și cu un braț de flori de câmp puse pe masă.

E noapte. În stânga și în dreapta mea, scaunele sunt ocupate de siluetele închipuirilor nerăbdătoare să îți vadă cosița, însteletă, de mireasă.

Am să te-aștept, cum florile salcâmlor așteaptă, an de an, să fie sărutate de albine. Ar fi minunat să vii, Berenice, să vii când aracii sprijină strugurii dați în pârg, în luna septembrie, prin tămâioasele vii. Am să te-aștept, în acest inconfundabil târg, chiar și după ce zăpada va cădea indiferentă și crivățul va murmura printre blocuri aria celui mai frumos amurg.

Strada

Strada, pe care poate ai să vii, se recunoaște după arbuștii de iasomie înfășurați pe stâlpi de lumină, după un falnic brad păzit de trei cireși, trei duzi și doi arbori de mătase ce păzesc cele mai liniștite umbre de case.

Când vei ajunge la capătul ei, să-ntrebi mireasma florilor de tei: minunile ce stau de veghe permanent ca nu cumva să intri fără mine în salonul balurilor fastuoase.

Salonul unde se dau, în reluare, petrecerile de lux ale închipuirilor mele: doar câteva limpezi... și restul, cețoase.

Mizar & Alcor

Sub licăririle stelelor Mizar & Alcor, pe o muzică de Brahms, ne rotim până când și eu și tu parcă plutim. Privește-mă, privește-mă să-mi potrivesc din clipirea pleoapelor tale măsura. În cele din urmă, cu voia ta, se risipește norul dintre noi – un nor umezit de emoții, așa cum îți era, la cununie, paliura.

Întinde-mi mâna de muceniță să mă sprijin de vârful degetului inelar când o pornesc pe cărările nebănuite: cărările pe unde, tot timpul, mă văd alergând înspre tine cu brațele încărcate de bujori și de romaniță.

Iată, ne cresc aripi rotunde și albe în felul petalelor de nufăr, de petunii, de ciclamă, de unțior. Acum, chiar acum!, am putea să zburăm până la licăririle stelelor Mizar & Alcor.

Efigia păsării Pheonix

Timotei, fiul meu mult preaiubit, acum când zilele îmi sunt numărate îți scriu ultima epistolă de la fereastra temniței, unde nu mă mai satur să stau de vorbă cu vântul și cu florile de iasomie. Martoră îmi este, la fiecare ceas al inserării, umbra unui chiparos.

Ține minte: nici chiar Cezarul stăpânitor, nici cele mai desăvârșite dialoguri, ori cea mai dramatică epopee scrisă vreodată, nici cel mai îndrăgit poem sau epistolele mele care vor locui cu numele tău între aceleași coperti, nimeni și nimic nu o poate duce cu vorba,

la nesfârșit, pe doamna M...

Singurul care îți poate risipi teama, otrăvitoarea teamă a necunoscutului, este sufletul tău. Și pentru că nimeni nu știe dinainte când va bea ultimul strop din cupa de onix, Timotei, fiul meu mult preaiubit, ia aminte: îngrijește-te să ai în permanență la tine două monede cu efigia păsării Phoenix!

Scrisoare de la Pontus Euxinus

Și cele de pe urmă frunze, cu seva remușcării injectată în dosnice nervuri, au căzut. Acum, ploaia le îndeasă, una câte una, în argilă. Să știi că-mi par tot mai îndepărtate zilele Romei cu aromă de chiparos și de tei și află că încă mă urmărește privirea ta rămasă în urmă, privirea asemănătoare cu a unei antilope încolțită de lei.

Amintește-i mărețului Augustus că eu m-am smerit și acum sunt ființa cea mai umilă din *Pontus Euxinus*. Și chiar de pe acest pământ. Pe-aici, în ultima noapte de toamnă, lupii dau târcoale la o imaginară stână în timp ce, o imperială acvilă – de pe înălțimea turnului, cu flacăra, din port – scrutează deșertul perfect de pe lună. „Ne-așteaptă o iarnă grea”, îmi spun tomitanii.

Iarna pe care, iarăși, sunt nevoit să o suport. În nopțile lungi păzite de ger, să nu lași negura să se strecoare pe fereastra deschisă la cer. Fereastra pe unde privesc, de când se știu toți anii, copiii de zei spre roiurile de fluturi poposind pe ramurile merilor în luna lui mai: pomi edenici găzduiți, iarna, în bordeiele barbarilor căpușite cu lut. Iarna, când prin aceste ținuturi, viscolul cântă la nai.

În pachetul pe care îl vei trimite – nu uita! – să așezi cu mare grijă ultima noastră îmbrățișare. Și ultimul nostru sărut.

Din poezia lumii

Zoran PEŠIĆ SIGMA (Serbia)

În traducerea lui LEO BUTNARU

S-a născut în anul 1960 (Banatul Sârbesc / Biserica Albă). Locuiește în orașul Niș, angajat la Centrul de Cultură. Este redactor-șef al revistei de literatură și cultură „Gradina”. Membru al Uniunii Scriitorilor din Serbia. E unul dintre cei trei scriitori care au semnat „Manifestul Fizismului” (1982). Realizator de emisiuni TV experimentale, de filme de scurt metraj și acțiuni ce țin de performance.

Selecții din creația sa au fost traduse în limbile bulgară, greacă, română, macedoneană, maghiară, poloneză, rusă.

Entrance

(Căderea în transă; hipnotizare; început de carieră; apariția actorului; acces; introducere; ușa; concepere)

Ceva alb. Albul meu nu este ca al tău. Noaptea e mai albă decât osul bazinului al djinnului aborigen ațipit. Cămașa ta e mai albă decât visul. Pustiul luminează. Pustiul luminează lacul. Aborigenii unduiesc apa albă cu visele și vâslele lor albe.

Noi pe-aici suntem în plus. Ni se spune: albul nostru nu seamănă cu albul vostru. Noi nu avem unde pleca. Noapte albă. Vorbim.

Nu știm cum să ne descurcăm pe acest nisip de sub apă. Vorbim. Căutăm intrare în coșmaruri normale. Asta e lume: făcută pentru coșmaruri! Cămașa voastră o învolbură vântul dalb, clătinând-o pe apă. Unde-ar fi în ea trupul tău? Djinnul își visează propriul trecut. Astfel tu vei supraviețui ca un os pe care-l atingi din curiozitate. Ceea ce se află în vis – alba atingere a unui străin.

Atingerea albă a apei albe într-un vis alb. Nisipul se răsfiră curgător și fiecă fir al său cade odată cu stropul alb. Și fiecă vis re resfiră împrăștiat prin eșecuri. Sensul este iubirea, însă în binefacere el nu există.

Binele-i în judecata de apoi, care însă nu există-n timpul alb. Timpul alb înseamnă sfârșitul. Inclusiv sfârșitul amintirilor. Pe plaja pustie din Victoria, pe Lună, pe acoperișurile plate ale orașului Nis gădesc sprijin punctele sensului albe. Albul meu nu este ca al tău. Djinnul alb e artist al paletei, el ne visează neliniștile și râde o mie de ani.

Măine va înceta să mai rădă.

Ziua în care manechinul căzu

(Un dumnezeu ineficace)
Priviți cum trece manechinul pe podium absolut altfel decât pe stradă o femeie se oprește în fața vitrinei cu gânduri încălcite printre prețuri un fel de combinații vesele însă nu mai e de muncă pentru acest dumnezeu zadarnic ineficace care calculase totul încrucișând zâmbetul femeii cu zâmbetul străzii și tristețea manechinului cu tristețea podiumului în automatismul reprezentației când e calculat din timp fiecă pas

manechinul s-a împiedicat această regină a nobilei aluri căzu apa se prelinse în acea zi eu văzusem pe stradă femeia care din greșeală se izbi de vitrină și se desfăcu sticla r a l a n t i precum într-un film în care regizorul ar dori să accentueze tocmai risipirea sticlei făcute cioburi

tu ai putea crede că aceasta ar fi o născocire însă eu o știu din realitate fiindcă eliberarea scoasă în evidență și păpușile îmbrăcate multicolor suporturile și umerasele și costumele de haine – pe bărbați din carton presat vânătoarele uluite stridentele lor țipete iar regizorul realizează că în fine a prins momentul evenimentul adevărată aventură involuntară și că fiecare trebuie să participe activ efectiv pe ambele părți ale sticlei risipite inclusiv cei care măsoară lucruri noi în cabinele de probă

zi blestemată în care manechinul căzu

acum mai mulți ani fusesem vrăjit de cartea apei

când arunci o piatră în lac undele se răspândesc de parcă ar fi acțiunea ta asupra celor din jur și vezi undele-urmele a ceea ce ai putea însemna pentru ei

când arunci o piatră în mare pe țârmuri depărtate nu se află nimic nici barem o privire care ar fixa o băltoacă pe asfalt în care se oglindește postmodernitatea clădirilor și a sticlei în sticlă ogindire și a betonului în palmă înfigându-și toate colțurile ascuțite în pielea neprotejată aceste cercuri concentrice care se răspândesc imperceptibile dincolo de linia de demarcație a morții a pustiului secetei și întunericului

La pescuit

Când se lăsă noaptea peste ape străbătându-le până-n adfund și cel ce pescuiește încremenit sub forțele stelare ghemuit de neîncredere va da glas din mila și nemila liniștii când și greierii își țes visul de mătase

„e târziu” bălmăjește pescarul iar stelele sunt ca măruntele fire de zahăr deja împletite în străvezimea bolților verii deranjând eternele poteci prin salt imprevizibil peste abis în intenția de a provoca apariția minunii însă deja minunea nu mai apare lacul se-nvolbură greierii își torc țărâitul eu îmi strâng undița și plec la culcare până va reveni ziua mi se vor prinde intenții sensuri

pescarul privește în prăpăstiile întunericului în modificare

dar noi nu putem să-l privim la nesfârșit chiar și pescarul înțelege că timpul e limitat pentru prinsul rămelor în cârlige aruncare lor în mijlocul viitoarelor cercuri concentrice nu mai e timp și pentru vânt pentru a umplea catedralele stufărișului cu spaimă

totul e fluid precum apa și întunericul și scurtele străluciri și luntrea ce se clatină priponită *împarte călătoria cu prietenii* departe se-aude lătrat de câine *împarte lupta cu lupii* scânteieri în noapte pe fundal stelar *împarte singurătatea ta* și săritura peștelui în alte răsfirări concentrice *împarte speranța cu sărmanii greierași*

tu ai răsfirat tandrețea-n cercuri și asta te ocrotește de rele nălciri și de dușmani cărora nu le cunoști numele ca cercurile unui țărâm al știmelor e aura verdea-a ciupercilor inofensive cercurile îndoielilor că tu mai ești viu cu-adevărat

e prea târziu ca să te întorci acasă iar la pescuit nu ți-ai luat merinde senzație de gol leșie la suflăt care se clatină în plescăitul luntrei ce parcă-ar fragmenta tăcutul țărâm iar energii stelare se clatină ca penetul

și mirosul

că cineva trebuie să fie adus jertfă deci nu e grav că plescăie și cizmele tale pentru această iluzie udă că totul s-ar ala la locul cuvenit că totul s-ar afla la locul cuvenit

Înot îndărăt

Acolo unde suntem încercuiți de ape fumurii bușteni abandonați la întâmplare ca niște morminte uitate peste noapte

când îți va veni să urli nu aștepta condiții mai prielnice din partea publicului împăciuitor

în ochi în urechi în gură-ți intră apa respiri se iscă bulbuci se împrăștie presiunea e suportabilă dat fiind că un braț mai e încă afară în timp ce altul ți-e sub trup

înoți cu gravitate aduni ce nu ai reușit să făptuiești și deja simți necesitatea celuiilalt mal înoți cu gravitate încă puțin și ajungi mic paradis al crabilor

Rune

Citind ceea ce ne e dat să citim pe scoarța copacului cu tainică melodie-ncrustată pe ea de auzim cum prin pădurile lumii cântă mestecenii un bocet comun